

ВІЙСЬКА І НАСЕЛЕННЯ ЯК ОБ'ЄКТИ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ

У статті розкрито нове психологічне підґрунтя об'єкта впливу – населення, війська і громадянина ворожої держави – у ході підготовки і здійснення інформаційно-психологічних операцій.

Ключові слова: *об'єкт впливу, психологічні особливості, інформаційно-психологічні операції, соціальна психіка.*

Друга половина ХХ ст. ознаменувалася низкою епохальних подій, котрі докорінно змінили обличчя людської цивілізації: науково-технічна революція, винайдення зброї масового ураження, глобалізація економіки, перехід передових країн в інформаційну фазу розвитку. Загроза тотального знищення внаслідок ядерної катастрофи обумовила кардинальні зміни у теорії і практиці протиборства. Все більше фахівців схилиються на користь такого виду протиборства, як інформаційно-психологічна війна [1; 2; 3], котра довела свою ефективність у конфліктах та війнах другої половини ХХ ст. У цьому контексті дуже актуальним стає питання правильності вибору та впливу на об'єкт інформаційно-психологічних операцій (ІПСО).

Ефективність здійснення інформаційно-психологічного впливу (ІПСВ) на війська і населення противника в умовах сучасної війни залежить від всебічного врахування їх національних, соціально-психологічних та етнопсихолінгвістичних характеристик.

Інформаційно-психологічний вплив, який здійснюється у ході інформаційно-психологічних операцій, спрямовується на конкретний об'єкт. Вибір і вивчення об'єкта обов'язково передують здійсненню інформаційно-психологічного впливу на нього. Тому категорії об'єкта повинна приділятися велика

увага. В сучасній українській науковій площині майже відсутні праці, присвячені цьому питанню, тому наше дослідження є актуальним.

Проблематика дослідження інформаційно-психологічного впливу є порівняно недавньою, проте його наукове усвідомлення відбувається в останні десятиліття і знайшло своє віддзеркалення як у розвитку сучасної психології, воєнної, юридичної, соціологічної та інших наук про вплив на людину і соціальні групи, так і у прагненні до забезпечення актуальних потреб держави і суспільства у забезпеченні національної безпеки, соціального спокою та психічного здоров'я громадян.

Висвітлення проблематики інформаційно-психологічного впливу знайшло своє відображення у працях П. Лайнбарджер [8], В.Г. Крисько [7], М.Й. Варія [1; 3; 4], Л.Є. Леонтєвої [9], М.І. Шпури та І.В. Романова [14], О.А. Остапенка і В.М. Оленєва [10] та ін.

Разом з тим, дотепер питання інформаційно-психологічного впливу на населення і військо залишаються до кінця не вивченими, оскільки всебічно не розкрита психологія об'єкта впливу, не враховано новітні досягнення психології. Серед науковців і практиків триває дискусія стосовно спектра та ефективності досліджень прикладних сторін інформаційно-психологічного впливу, зокрема, у військовій справі у залежності від психологічних характеристик об'єкта впливу – населення, військ та окремих громадян ворожої держави.

Тому **метою** нашого дослідження є розкриття психологічних характеристик об'єкта впливу в ході проведення інформаційно-психологічних операцій – населення, військ і окремих громадян ворожої держави.

Поняття об'єкта у філософській літературі трактується як «те, на що спрямована будь-яка діяльність» [13, с. 267]. У контексті досліджуваної проблеми об'єктом інформаційно-психологічного впливу є людина, група людей або все населення держави, на яке спрямовується вплив. Кожний об'єкт володіє

низкою властивостей і особливостей, без урахування яких успішний вплив на нього є неможливим. Вступаючи у збройну боротьбу, ворогуючі сторони намагаються досягти переваги за допомогою різних методів, форм та засобів боротьби. В інформаційно-психологічній боротьбі теж можна використовувати різний за формами, засобами і способами вплив на особисту і суспільну свідомість і підсвідомість, у тому числі й такий, який є абсолютно неприйнятним у мирному житті.

Визначаючи країну, район, групу або інший об'єкт дослідження, слід зосередити увагу на його конкретизації з метою розробки визначення мети, принципів, форм і методів вивчення та заходів інформаційно-психологічного впливу.

Зміст процесу вивчення об'єктів інформаційно-психологічної боротьби визначається цілями і завданнями інформаційно-психологічної війни, які визначені статутами і настановами збройних сил конкретної держави [12, с. 84–98].

Початковим етапом є вивчення історії й ідеології країни-цілі, мови її народу. Спеціалістами робиться загальний огляд еволюції держави та її народу. При цьому особлива увага приділяється психологічно важливим аспектам.

Розглядаючи політичну систему країни-цілі, необхідно проводити описовий аналіз джерел політичної влади, визначати процес прийняття політичних рішень, труднощі в політичній сфері, з якими зіштовхується уряд та учасники політичного процесу. Особливу увагу варто приділяти ролі авторитетних особистостей, командного складу збройних сил, конкретних груп і політичних партій в існуючій політичній системі.

Проводиться аналіз показників, структури і динаміки національної економіки. Визначаються питання економічної могутності й уразливих сторін країни-цілі, економічні труднощі, проблеми з трудовими ресурсами, наявні і потенційні можливості економіки. Також проводиться аналіз міжнародних зв'язків країни. Особлива увага приділяється її політичній орієнтації у міжнародних відносинах і зв'язкам із провідними країнами сві-

ту. Аналізується зовнішня політика країни, де особливої значущості набуває аналіз і мотивація позиції країни у міжнародних справах, її приналежність до військово-політичних блоків, союзів. Цей аналіз повинен включати відомості про лідерів, котрі визначають зовнішню політику, характеризувати причини успіхів їх політики. Необхідно також вивчити базу підтримки або опозиції уряду всередині країни, політичний клімат, який створюється внаслідок проведення політики.

Фахівцями ШСО аналізується інформаційний простір, складаються кількісні та якісні характеристики технічної бази ЗМІ всіх форм власності, розгалуження комп'ютерних мереж та супутникового зв'язку і можливості їх використання у заходах впливу на населення. Накопичується інформація про заходи інформаційно-психологічного впливу, які здійснюються в країні або націлені проти неї. Досліджується робота інформаційного апарату уряду країни, види внутрішньої і зовнішньополітичної пропаганди поточного моменту, а також політична спрямованість цієї інформації.

Для досягнення поставленої політичної мети на країну-ціль може бути спрямована пропаганда інших країн. Тому необхідно відслідковувати зусилля іноземних держав, зокрема політичну мету їхніх засобів масової інформації. Особлива увага має бути приділена діям відповідних об'єктів інформаційно-психологічного впливу, які можна використати в інтересах майбутніх ШСО.

Таким чином, під час вивчення країни визначається інформація, необхідна для розуміння порядку відносин між соціальними об'єктами, зокрема у мовній сфері. Вона включає наступні відомості: способи і соціальні засоби, за допомогою яких населення країни спілкується між собою; мовну політику держави, статус національних мов, мовні групи і невербальну символіку, характерну для культури або культур даної країни; стиль риторики або образотворчого мистецтва, драматичні, поетичні й музичні форми, які мають важливе значення для ШСО і які мо-

жна використовувати для створення відповідного ставлення, емоцій і поведінки, бажаних для тих, хто планує ПСО; характеристики формальних і неформальних лідерів суспільства, які за своїм положенням є досвідченими фахівцями з ведення ПСО і виразниками суспільної думки; аналіз властивих суспільству звичок читати і слухати; аналіз ефективності засобів масової інформації, стану свободи преси.

Щодо збройних сил, то крім головної функції – захисту країни від зовнішнього нападу, – збройні сили більшості держав можуть бути важливим учасником або перешкодою у політичному житті країни. У цьому випадку розглядається не порядок ведення бойових дій, а наступні питання: наявність сучасних збройних сил; роль військовослужбовців та їх вплив у політичній, економічній і соціальній сферах; фактори, що сприяють консолідації збройних сил або породжують у них конфлікти, внутрішні конфлікти у збройних силах; розміри, якість і вплив іноземної військової допомоги.

Перейдемо до аналізу потенційних соціальних груп ПСВ. Існують різні категорії інформації, які необхідно використовувати для визначення психологічних характеристик кожної важливої соціальної групи ПСВ:

- минуле і сучасне ставлення, а також поведінка об'єкта впливу щодо ключових питань і умов існування суспільства;
- сприйняття об'єктом впливу засобів пропаганди, ЗМІ, що викликають найбільш сильну відповідну реакцію;
- здатність до переконання: визначення зразка поведінки, що може бути сприйнятий об'єктом впливу після відповідного переконання, який опір потрібно перебороти і яка ймовірність успішного переконання;
- ефективність впливу об'єкта на інші потенційні об'єкти або його здатність безпосередньо впливати на розвиток подій; ефективність окремої особистості як досвідченого пропагандиста;

– вразливість щодо вибору тематики або тем, яких варто уникати. Необхідно враховувати, що кожен об'єкт впливу є вразливим у деяких питаннях і умовах або занадто чутливим щодо певних цінностей.

Отже, в широкому розумінні до об'єктів психологічної війни належить весь особовий склад збройних сил, усе цивільне населення противника і союзних йому держав. У вузькому розумінні об'єктами психологічних операцій є конкретні люди: особовий склад тих або інших військових підрозділів противника; персонал органів управління і забезпечення; службовці об'єктів соціально-економічної інфраструктури та ін. [10, с. 73–80].

Залежно від характеру військової, політичної, економічної ситуації об'єкти психологічної війни можуть змінюватися й уточнюватися.

Зазвичай виділяють наступні основні характеристики об'єкта (об'єктів) впливу, які підлягають виявленню й урахуванню: національно-психологічні особливості; індивідуально-психологічну групову приналежність; особливості морально-психологічного стану.

Національно-психологічні особливості становлять вагомий інтерес для фахівців інформаційно-психологічної війни. Вони є найважливішою характеристикою, специфіку якої необхідно враховувати для досягнення максимального ефекту інформаційно-психологічного впливу, адже військовослужбовці і населення противника, як правило, складають якусь етнічну спільноту. Тому вплив на населення – це вплив на соціальну психіку певної етнічної спільноти [5]. Знаючи зміст соціальної психіки нації, можна ефективно впливати на її параметри.

На наш погляд, психологічні параметри етнічної спільноти найбільш адекватно розкрив М.Й. Варій, який дослідив соціальну психіку нації, довівши, що вона становить «незалежне від індивіда, відносно самостійне, цілісне, суще утворення, в якому

у згорнутому, стиснутому, спресованому, інтегрованому, закодованому вигляді утримуються зародження, творення й розвиток нації в специфічних географічних, кліматичних, ландшафтних, планетарних, історичних, економічних, політичних, соціальних і духовних умовах, її зв'язок із всезагальними соціальними процесами та Всесвітом, розумові й чуттєві образи минулого, теперішнього, майбутнього, взаємовідносини, взаємодії та спілкування, а також спонукальні сили її поведінки, діяльності, творення, єдності, руху та розвитку в соціальному просторі й часі» [5, с. 64]. Далі вчений пише: «Вона є невидимою тонкою тканиною національного життя у всій його складній поєднаності й вираженості. Це утворення також існує як певна психоенергія (психоенергетичний потенціал) конкретного соціуму, як психоенергетична атмосфера, в якій відбувається життєдіяльність нації» [5, с. 64].

На думку М.Й. Варія, «соціальна психіка нації утримує в собі такі складові (підсистеми): ментально-психічну, духовно-перцептивну, психокомунікативну, емоційно-почуттєву та спонукально-вольову» [5, с. 80], на які доцільно здійснювати інформаційно-психологічний вплив.

Фактично такий вплив також потрібно здійснювати на колективне несвідоме, колективне підсвідоме, колективне свідоме і колективне надсвідоме [5, с. 76], а в цілому – на соціально-психологічний образ конкретної етнічної спільноти. М.Й. Варій пояснює: «Соціально-психологічний образ конкретної нації становить собою цілісне її відображення в соціальних психіках інших етнічних спільнот, націй і народів посередництвом сприйняття й осмислення всієї сукупності її національних культурних елементів і комплексів, а також психологічних особливостей, які проявляються у поведінці, діяльності й ставленні її членів до себе як нації, своєї свободи чи неволі, незалежності, державності, інших людей і людських спільнот, природи, світу тощо» [5, с. 133].

Соціально-психологічний образ кожної нації визначається через її субкультуру (культурні елементи й комплекси), а також національну свідомість, національну самосвідомість, національний характер, національну волю, національні почуття, національну гордість, національну гідність, патріотизм і совість [5, с. 134]. Сюди і слід спрямовувати інформаційно-психологічний вплив. (До найважливіших національних культурних елементів і комплексів належать звичаї, обряди, традиції, мова, норми, ціннісні орієнтації і символи. Всі вони є специфічним психічним у соціальній психіці нації [5, с. 134]).

Морально-психологічна підготовка в сучасних арміях може забезпечити досить високий рівень боєздатності особового складу. Водночас у повсякденній практиці військ таку підготовку проходять далеко не всі військовослужбовці та не в повному обсязі. Тому фахівці інформаційно-психологічної боротьби повинні виявляти реальний морально-психологічний стан особового складу конкретних підрозділів противника [14, с. 5–12]. Для оцінки морально-психологічного стану військ доцільно використовувати праці М.Й. Варія [1; 2; 3].

З огляду на вищевикладені міркування наголосимо, що вивчення країн – об'єктів ІПсВ здійснюється постійно як у мирний, так і у воєнний час з метою отримання заздалегідь усієї необхідної для проведення ІПсО інформації. Основними джерелами інформації про об'єкт у сучасних умовах є його ЗМІ, вивчення матеріалів яких неможливе без ґрунтового володіння мовою даної країни.

В умовах бойових дій вибір об'єкта інформаційно-психологічного впливу визначається низкою чинників, одним з яких є морально-психологічний стан. Групи факторів, які впливають на формування морально-психологічного стану військовослужбовців в умовах ведення бойових дій і які слід враховувати при плануванні і веденні ІПсО, – це:

світоглядні: усвідомлення мети війни; зовнішньополітична і внутрішньополітична обстановка; ставлення армії до тилу,

тилу до армії; наявність союзників у війні і ставлення до них; довіра до політичних лідерів, військового керівництва;

психологічні: релігійні стереотипи, традиції, звичаї, обряди, мова, національний характер, національні почуття, національна совість, національна гідність, національна гордість, національна свідомість та ін. [5];

бойові: характер бойових дій, їх тривалість і ефективність; рівень бойових втрат; рівень матеріально-технічного забезпечення; професіоналізм військовослужбовців та ін. [1].

Війська і населення противника мають ряд соціальних і демографічних особливостей. Залежно від характеристики об'єктів для оцінки можливостей інформаційно-психологічного впливу доцільно виділити ряд критеріїв.

Віковий критерій. Населення можна розділити на такі групи: від 16 до 18 років; від 18 до 45 років; від 45 років і більше. Основним об'єктом ІПсО, як правило, є населення і особовий склад збройних сил країни-противника віком від 18 до 45 років.

Критерій статевої приналежності. Слід зазначити, що жінки, у порівнянні з чоловіками, більш чутливі до впливу на емоційну сферу свідомості.

Критерій національної приналежності. Обираючи об'єкт впливу, слід виділити національні меншини; особовий склад національних частин і підрозділів коаліційної групи; групи солдатів і офіцерів противника, що належать до національних меншин; національні діаспори. Національні меншини можуть бути першочерговим об'єктом психологічного впливу, якщо вони знаходяться до певної міри в ізоляції від іншого населення країни противника чи піддаються національним утискам, що може робити їх більш вразливими до інформаційно-психологічного впливу.

Соціальний критерій. Потенційні об'єкти інформаційно-психологічного впливу умовно можна поділити на: соціальні групи, що незадоволені своїм соціальним статусом; населення

районів з активним пацифістським рухом; групи військовослужбовців, незадоволених курсом уряду; військовослужбовці частин і підрозділів, які внаслідок бойових дій опинилися у нерівному соціальному і матеріально-побутовому стані; віруючі.

Для отримання максимального ефекту від ІПСО необхідно не тільки мати чітке уявлення про людей, на яких впливають, але й знати їх світогляд. Причому недостатньо обмежитися рівнем державних діячів, представників інтелігенції, армії. Охоплювати належить увесь соціальний спектр суспільства.

Велику увагу треба приділяти вибору попереднього об'єкта інформаційно-психологічного впливу, який є найбільш чутливим до пропаганди. Тут варто виділити дві основні групи об'єктів впливу: національні меншини, які знаходяться на території ворожої держави, їх представники, що служать у збройних силах противника, і національні формування у складі багатонаціональних угруповань.

Необхідно правильно обирати національне формування чи національний елемент у складі багатонаціональних угруповань як об'єкт інформаційно-психологічного впливу. Не завжди таке формування є «слабкою ланкою» противника. Прагнучи отримати потрібну інформацію, фахівець ІПСО повинен будувати свої запитання, орієнтуючись на основну репрезентативну систему об'єкта. Наприклад, на кінестетика доцільніше впливати, застосовуючи мовні конструкції зі згадуванням слів «спробувати, доторкнутись, тримати в руках, прийняти». Візуалісту варто запропонувати «розглянути» пропозицію, «побачити» її позитивні сторони. Тим, у кого основний канал сприйняття слуховий, доцільно порадити «прислухатися» до того, що йому кажуть.

Існують деякі розбіжності сприйняття у чоловіків та жінок, що теж потрібно враховувати при вивченні об'єктів впливу і здійсненні ІПСВ на об'єкт-індивідуума. Наприклад, жінки краще чують, краще бачать у темряві, в інфрачервоному спектрі, мають більш широке поле зору, менше чутливі до холоду, більше – до дотиків.

Особливості чоловічого сприйняття полягають у тому, що вони краще бачать на світлі, у них вужче поле зору, однак більш глибоке, тобто у чоловіків більше розвинуте почуття перспективи, вони краще розрізняють смаки.

Якщо в об'єкта впливу добре розвинута така якість, як уявлення, то доцільно давати йому інформацію таким чином, щоб вона дозволяла об'єктові впливу створювати віртуальні картини, що спонукають його до необхідних дій.

Важливе значення мають психічні стани об'єкта, тобто відносно обмежений за часом функціональний настрій психіки людини, який визначає її працездатність, готовність до подолання навантажень, можливість до швидкого і точного реагування, максимальної мобілізації в потрібний момент.

Психічні стани впливають на протікання всіх психічних процесів. Під їх впливом об'єкт переживає ті чи інші почуття. Сковуючи чи активізуючи пам'ять, вони тим самим позначаються і на можливості об'єкта використовувати свої знання, вміння, навички. Причинами тих або інших психічних станів можуть бути стомлення, напруженість обстановки, психогенний вплив, умови існування, час доби, переживання (інформація про перемогу чи поразку на фронті), ставлення з боку групи, лідерів тощо.

Практика морально-психологічного забезпечення військових підрозділів і частин [1; 3] свідчить про те, що на військові формування впливають різноманітні фактори. Міра їхнього впливу на психіку військовослужбовців неоднакова. Під час розробки матеріалів інформаційно-психологічного впливу передусім слід пам'ятати, що втрата «товаришів по зброї» значною мірою впливає на психічний стан і поведінку особового складу. Дослідження показують, що страх поранення або смерті також є сильним чинником впливу в бойовій обстановці. Разом з тим, не можна забувати, що у кожному конкретному випадку варто враховувати національно-психологічні, релігійні й інші особливості особового складу противника.

У випадках, коли навантаження перевищують функціональні можливості військовослужбовця, у нього можуть виникнути психічні розлади на ґрунті нервово-психічної нестійкості. Вони мають непсихотичні і психотичні форми. В умовах військової служби основним видом психічної патології є непсихотичні форми (психогенії, психопатії) [11, с. 25–31].

Комплексний вплив психогенних факторів на психіку людини в умовах бойової обстановки значно знижує її адаптивні можливості і створює передумови для здійснення цілеспрямованого інформаційно-психологічного впливу на її поведінку. Завдання фахівців ІПСО – сприяти цим змінам і спрямовувати їх у необхідний бік.

Таким чином, інформаційно-психологічний вплив на людські спільноти і окремих громадян ворожої держави слід здійснювати, виходячи з їх психологічних особливостей. Насамперед такий вплив необхідно спрямувати на соціальну психіку етнічної спільноти, а саме на її соціально-психологічний образ, який визначається через субкультуру (культурні елементи й комплекси – звичаї, обряди, традиції, мову, норми, ціннісні орієнтації, символи), а також на національну свідомість, національну самосвідомість, національний характер, національну волю, національні почуття, національну гордість, національну гідність, національний патріотизм і совість. Все це властиве й окремому громадянину.

Щодо війська (окремих військових формувань) противника, то фахівці інформаційно-психологічної боротьби повинні виявляти реальний рівень морально-психологічного стану особового складу конкретних підрозділів і частин противника, аналізувати всі його чинники, виявляти слабкі місця і, виходячи з цього, здійснювати інформаційно-психологічний вплив.

При плануванні заходів інформаційно-психологічного впливу фахівці інформаційно-психологічної боротьби повинні приділяти велику увагу виборі попереднього об'єкта інформаційно-психологічного впливу, вивченню його психо-

логічних особливостей, приналежності до певної етнічної спільноти та іншого.

Подальших наукових пошуків потребують питання використання звичаїв, обрядів, традицій, мови, норм, ціннісних орієнтацій, символів, а також національної свідомості, національної самосвідомості, національного характеру, національної волі, національних почуттів, національної гордості, національної гідності та національного патріотизму населення держави противника у ході інформаційно-психологічних операцій.

1. Варій М.Й. Морально-психологічний стан військ, його оцінка та підтримка на високому рівні: монографія / М.Й. Варій; відп. ред. Л.В. Сохань, Л.Ф. Бурлачук. – Л.: ВВПДУ «ЛП». – 311 с.

2. Варій М.Й. Морально-психологічний стан особового складу військового підрозділу і частини та методика його оцінки: навчальний посібник / М.Й. Варій. – Л.: ВВПДУ «ЛП», 1996. – 74 с.

3. Варій М.Й. Основи морально-психологічного забезпечення військ: навчальний посібник / М.Й. Варій. – Львів: Військовий інститут ДУ «ЛП», 1999. – 64 с.

4. Варій М.Й. Принципи і підходи проведення морально-психологічних операцій: науково-метод. посібник / М.Й. Варій. – Л.: ВВПДУ «ЛП», 1997. – 49 с.

5. Варій М.Й. Соціальна психіка нації: наукова монографія / М.Й. Варій. – Львів: СПОЛОМ, 2002. – 184 с.

6. Варій М.Й. Соціальна психіка народу як об'єкт впливу у ході психологічної боротьби / М.Й. Варій // Психологічна боротьба як складова частина інформаційно-психологічного забезпечення держави: історія та сучасність: міжвузівська науково-методична конференція 13 грудня 2000 р. – Львів: Львівський військовий ін-т, 2002. – С. 17–19.

7. Крысько В.Г. Секреты психологической войны (цели, задачи, методы, формы, опыт) / В.Г. Крысько; под общ. ред. А.Е. Тараса. – Мн.: Харвест, 1999. – 448 с.

8. Лайнбарджер П. Психологическая война / П. Лайнбарджер. – М.: Воениздат, 1962. – 350 с.

9. Леонтєєва Л.С. Историчний досвід проведення психологічних операцій в сучасний період (після 2-ї світової війни). – Львів: ВВП Державного університету «Львівська політехніка», 1996. – 37 с.

10. Остапенко О.А. Основні питання щодо визначення ролі і завдань Сухопутних військ в інформаційних операціях можливих воєнних конфліктів впливу інформаційної складової на її розвиток / О.А. Остапенко, В.М. Оленев // Труди академії. – 2001. – № 30. – С. 73–80.

11. Психогигиена и психопрофилактика в Советской Армии и на Военно-морском флоте. – М.: Воениздат, 1987. – 310 с.

12. Рось А.О. Інформаційна зброя: сутність і засади класифікації / А.О. Рось, С.М. Пустовіт, І.В. Замаруєва, І.В. Подобєдов // Труди академії. – 1999. – № 18. – С. 84–98.

13. Філософський словник / під ред. Л.О. Шинкарук. – К., 1986. – 530 с.

14. Шпура М.І. Інформаційні операції та їх нейтралізація при розв'язанні конфліктів: збірник наукових праць / М.І. Шпура, І.В. Романов. – Випуск 6. – К.: ННДЦ ОТіВБ України, 2001. – С. 5–12.

Сулятицкий И.В., Черник П.П. Войска и население как объекты информационно-психологического влияния.

Аннотация. В статье раскрыта новая психологическая основа объекта воздействия – населения, войска, гражданина враждебной страны – в процессе подготовки и осуществления информационно-психологических операций.

Ключевые слова: *объект воздействия, психологические особенности, информационно-психологические операции, социальная психика.*

Sulyatyts'kyi I.V., Chernyk P.P. Troops and population as objects of informational and psychological influence.

The new psychological basis of the object of influence – population, armed forces and a citizen of an enemy state – in the course of preparing and carrying out the information and psychological operations is considered.

Key words: *object of influence, psychological peculiarities, information and psychological operations, social psychics.*

